

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

52. An fictè promittens incurrat pœnas Greg. XIII. de Datis, & Promissis? Et
quid in hoc casu de acceptante promissionem, an subiaceat prædictis
pœnis? Et quid est dicendum in vtroque si promittens ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

RESOL. LII.

An si se promittens incurrat penas Gregorij XIII. de Datis, & Promissis?

Et quid in hoc casu de acceptante promissionem, an subiacet predictis penis?

Et quid est dicendum in utroque, si promittens obtenta gratia, vel iustitia, aliquid mutata voluntate, non tradat intuitu precedentis promissionis? Ex p. 7. tract. 4. Ref. 4.

§. 1. Negativam sententiam docet Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. puncti. 3. n. 8. ubi sic asserit: Arbitror si se promittentem non subiacere his penis. Ratio est, tum quia ficta promissio non est promissio, nisi ore tenus, ut patet ex dictis, de contractibus; tum quia versatur in materia penali, consequenter odiosa, & consequenter non extendenda. Ita in simili docet summa Corona part. 3. de simonia, n. 14. fol. mihi 72. Lessius lib. 2. cap. 35. num. 11. dub. 1. Socus lib. 9. de iustitia q. 8. art. 1. Tolet. lib. 5. cap. 9. ad finem. Hic tamen in foro externo præsumitur excommunicationem, & alias penas contraxisse, quia forum externum iudicat de externis.

2. Ad primam rationem in contrarium respondeo, hoc esse specialiter constitutum in præfatis Extravagantibus de eo, qui se fingit talium operam, atque indultiam pretio quasivisse, in penis autem non est argumentandum a minori ad majus, sed standum est verbis legis.

3. Ad secundam respondeo huiusmodi promittentem graviter peccare, quia inducit ad peccata; non vero subiacere penis huius Extravagantis.

4. Ad tertiam responderi potest primo, acceptantem huiusmodi promissionem subiacere penis: tum quia quantum est ex parte sua acceptat promissionem, & gratiam, vel iustitiam concedit intuitu promissionis; tum quia non implicat recipientem aliquid his penis subiacere, quamvis non subiacet tradens, ut si recipiens acceptet pro gratia, tradens vero tradat alio titulo.

5. Responderi potest secundum, nec ipsum acceptantem subiacere penis, tum quia non dicitur acceptare promissionem (cùm ficta promissio non sit promissio) tum quia cùm hic sit veluti contractus onerosus, & non solet claudicare (quamvis re ipsa non sit verus contractus, cùm huiusmodi promissio, etiam si fiat animo adimplendi, invalida sit, utpote de re, quæ sine peccato adimpleri nequit) acceptans non censetur acceptare, nisi alter velit promittere; propterea licet acceptans peccet ob conscientiam erroneam, & ob affectum ad peccatum, tamen excusandus videtur à penis, quia promissionem non acceptat, nec recipit quidquam.

6. Hoc tamen limita, modò promittens, obtenta gratia, vel iustitia, aliquid mutata voluntate non tradat intuitu precedentis promissionis, alioquin utrumque ligari dicendum esset, ut patet ex verbis Extravagantis. Hucusque Bonacina.

7. Non deseram tamen adnotare alios contrariam sententiam docere, ut illam novissimè tenet Dicastillus de iust. lib. 2. tract. 1. disp. 5. dub. 7. num. 179. Quia ait ipse in Bulla comprehenduntur, qui auxilium, consilium, seu favorem dant, ut ea fiant, quæ ibi prohibentur, sed ficta promissio, quamvis in ratione promissionis non sit propriè promissio (quod suam habet questionem) tamen revera movet, & juvat alium, ut rem efficiat, aut intenter, & includit virtuale consilium, & exhortationem: sed quando quis ex sua parte dat consilium, auxilium, seu favorem, exercet actionem pro-

hibitam in Bulla illis verbis: Dantēque illis, & aliis supradictis consilium, auxilium, vel favorem: ergo licet in ratione promissionis non comprehendatur ficta, comprehenditur in ratione auxilij, consilij, vel favoris.

8. Respondebis fortasse, talem promittentem si se saltem, quando non admittitur promissio ficta non incurere; quia tunc nullus est favor, auxilium, vel consilium ad actionem quæ non est. Hæc tamen responsio facile refellitur: nam iuxta supradicta eo ipso, quod actio per se prohibetur, etiam si ex ea non sequatur effectus, incurritur pena. Et hæc omnia docet Dicastillus loco cit. adversus ea quæ docuerat Bonacina, idè tu cogita.

RESOL. LIII.

An ex promissione non acceptata incurrat in penas Bullæ Gregorianæ de Datis, & Promissis?

Et quid est dicendum de his, qui aliquid dant alteri, ut fiat pactio, vel receptio pro gratia, vel iustitia obtinenda? Ex p. 7. tract. 4. Ref. 5.

§. 1. Negativè respondet Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. puncti. 3. n. 9. ubi sic ait: Dicendum videtur promittentem non incurere penas istius Extravagantis, altero, cui sit promissio, non acceptante promissionem, nisi aliquos pollicitationibus ambiat, quos gratia præstare arbitretur. Ratio est, quia de ratione promissionis est acceptatio, cùm promissio sit datio fidei, & fides non dicatur data, nisi sit acceptata; per hoc enim promissio differt à pollicitatione, quod pollicitatio est solius offerentis promissio, ut patet ex dictis, de contractibus, quest. 11. puncti. 1. & cùm in materia odiosa versemur, non est faciendi extensio promissionis ad pollicitationem.

2. Neque obstat ratio allata ad probandam Molinæ, & aliorum opinionem: nam licet promissio sit actio principaliter prohibita, tamen non dicitur propriè promissio: nisi acceptata sit, & illa formula disiunctiva adhibetur, non ad excludendam promissionem propriè acceptam, sed ad indicandum, promissione acceptata, non solum promittentem, verum etiam acceptantem his penis subiacere. Secus dicendum est de iis qui aliquid dant alteri, ut fiat pactio, vel receptio pro gratia, vel iustitia obtinenda; isti enim ligantur penis huius Extravagantis, quia danda, vel recipiendo efficiunt actionem principaliter in hac Extravaganti prohibitam. Ita Bonacina qui citat Azorium.

3. Sed affirmativam sententiam docet Molina, Fatnaci, Boccacius, quos citat & sequitur Dicastillus de iust. & iur. lib. 2. tract. 1. disp. 5. dub. 7. n. 182. Quia est promissio una ex actionibus principaliter prohibitis, nec copulativè, seu disiunctivè prohibetur.

4. Alii verò negant; quia ea promissio non est propriè promissio, nisi acceptetur; de ratione enim promissionis est, quod acceptetur, in Bulla verò promissiones prohibentur, quæ debent intelligi propriè. Tamen hæc sententia ex nuper dictis reiicitur. Nam licet promissio non acceptata, sit tantum pollicitatio, quæ est inchoata promissio, ut dicemus in Tractatu de promissione, dub. 6. tamen non solum quatenus consilium, auxilium, vel favorem continens, ut probatum est.

5. Sed, quod caput est in hac re, expressè etiam in Bulla meminit eorum, qui pollicitationibus ambiunt, cùmque promissio non acceptata, pollicitatio sit, iam comprehenditur saltem, quando eos, quos gratia præstare arbitrantur (ut ait Pontifex) donis, pollicitationibusque